

ALMINNELIGE FORRETNINGSVILKÅR FOR HANDEL MED FINANSIELLE INSTRUMENTER MV. GJENNOM PARETO PROJECT FINANCE AS

Sist endret 1. juli 2010

Disse forretningsvilkår ("Forretningsvilkårene") er utarbeidet i henhold til lov om verdipapirhandel av 29. juni 2007 nr. 75 (vphl) med tilhørende forskrifter. Vilrårene erstatte i sin helhet tidligere versjoner av forretningsvilkårene. Begrep som er definert i vphl. har tilsvarende betydning når de er benyttet i disse vilkår.

Pareto Project Finance AS' ("Pareto") kunder anses å ha vedtatt Forretningsvilkårene som bindende for seg når kunden, etter å ha mottatt vilrårene, inngir ordre, inngår avtaler eller gjennomfører handel med Pareto.

1 Kort om Pareto

1.1 Kontaktinformasjon

Pareto Project Finance AS
Organisasjonsnummer 838 583 512
Dronning Maudsgate 3
0250 OSLO
Postboks 1396 Vika
NO – 0114 Oslo
Telefon: + 47 22878700
Fax: + 47 22878800
www.pareto.no

For ytterligere informasjon om kommunikasjon direkte med Pareto, se punkt 26.

1.2 Hvilke tjenester Pareto har tillatelse til å yte

1.2.1 Pareto har konsesjon til å yte følgende investeringstjenester:

1. mottak og formidling av ordre på vegne av kunde i forbindelse med et eller flere finansielle instrumenter,
2. utførelse av ordre på vegne av kunde,
5. investeringsrådgivning,
6. plassering av offentlige tilbud som nevnt i vphl kapittel 7, plassering av emisjoner, samt garantistillelse for fulltegning av emisjoner eller tilbud om kjøp av finansielle instrumenter,

1.2.2 Pareto vil også tilby følgende tilknyttede tjenester:

3. rådgivning med hensyn til foretaks kapitalstruktur, industriell strategi og beslektede spørsmål, samt rådgivning og tjenester i forbindelse med fusjoner og oppkjøp av foretak,
5. utarbeidelse og formidling av investeringsanbefalinger, finansielle analyser og andre former for generelle anbefalinger vedrørende transaksjoner i finansielle instrumenter,
6. tjenester tilknyttet fulltegningsgaranti,

1.3 Tilsynsmyndighet

Pareto står under tilsyn av Finanstilsynet.¹

2 Hva Forretningsvilkårene gjelder

Forretningsvilkårene gjelder for Paretos investeringstjenester og tilknyttede tjenester samt tjenester vedrørende transaksjoner i instrumenter. Forretningsvilkårene gjelder ikke for andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper med mindre annet uttrykkelig fremgår.

Med ”Kunden” menes i disse Forretningsvilkårene enhver investor, aksjonær, andelshaver, oppdragsgiver, motpart mv. som står i et rettsforhold til Pareto som følge av Paretos utøvelse av investeringstjenester eller tilsvarende virksomhet.

Med ”Oppdragsgiveren” menes utstederselskap, annet selskap eller personer som har inngått Mandatavtale med Pareto med sikte på at Pareto skal bistå vedkommende med tilretteleggelse av emisjoner av finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper eller ved kjøp eller salg av selskaper eller virksomheter/Corporate Finance virksomhet.

Enhver Kunde, herunder Oppdragsgivere omfattes i utgangspunktet av verdipapirhandelens regler om kundebeskyttelse, men omfanget av kundebeskyttelsen avhenger av hvorvidt Kunden/oppdragsgiveren klassifiseres som ikke-profesjonell kunde, profesjonell kunde eller kvalifisert motpart.

For følgende forhold vil det kunne bli inngått særskilt avtale eller tilleggsavtale:

1. tjenester i forbindelse med garantistillelse for fulltegning av emisjoner eller andre offentlige tilbud, herunder plassering av emisjoner eller tilbud og tjenester i forbindelse med fusjoner og oppkjøp av selskaper (Mandatavtale)
2. innlån og utlån av finansielle instrumenter,
3. inngåelse av avtale om pant og finansiell sikkerhetsstillelse,
4. handel og oppgjør, herunder clearing i utenlandske markeder,

¹ Adresse: Revierstredet 3, Postboks 1187 Sentrum, 0107 Oslo

5. handel over internett.

Forretningsvilkårene gjelder i tillegg til særskilte avtaler som inngås mellom Pareto og Kunden. Ved eventuell motstrid mellom slike avtaler som nevnt i forrige ledd og Forretningsvilkårene skal avtalene ha forrang.

Handel og clearing kan også være regulert av særlige handelsregler/standardvilkår ved de enkelte markedsplasser og oppgjørssentraler der handel og oppgjør/clearing gjennomføres. Ved motstrid mellom Forretningsvilkårene og/eller avtaler som nevnt i foregående avsnitt og slike handelsregler/standardvilkår skal handelsregler/standardvilkår for den enkelte markedsplass eller oppgjørssentral gjelde.

I tillegg til ovennevnte vil tjenestene som nevnt i punkt 1.2 kunne være regulert av verdipapirhandeloven, verdipapirregisterloven, børsloven, aksjeloven og allmennaksjeloven, selskapsloven, kjøpsloven, avtaleloven, angrerettloven og annen relevant lovgivning.

Pareto er i tillegg forpliktet til å følge regler for god forretningsskikk fastsatt for de enkelte markeder, herunder etiske normer fastsatt av Norges Fondsmeglerforbund. De etiske normer og behandlingsreglene for klagesaker i henhold til disse finnes på www.nfmf.no.

3 Kundeklassifisering

Pareto har i henhold til vphl plikt til å klassifisere sine Kunder i kundekategorier, henholdsvis ikke-profesjonelle kunder og profesjonelle kunder, herunder kvalifiserte motparter. Det er gitt bestemmelser i vphl og forskrifter om hvordan kategoriseringen skal skje. Pareto vil i utgangpunktet klassifisere alle kunder som ikke-profesjonelle. For kunder det vil være aktuelt vil Pareto gi spesifikk tilbakemelding om de er klassifisert i en annen kategori.

Klassifiseringen har betydning for omfanget av kundebeskyttelsen. Det stilles større krav til blant annet informasjon og rapportering til Kunder klassifisert som ikke-profesjonelle enn til Kunder klassifisert som profesjonelle. Videre har Pareto i henhold til vphl plikt til å innhente opplysninger om Kunder for å vurdere om tjenesten og/eller det aktuelle finansielle instrumentet er egnet og/eller hensiktsmessig for Kunden, benevnt i forskrifter som egnethetstest og hensiktsmessighetstest. Klassifiseringen har betydning for omfanget av disse testene samt for vurderingen av hva som vil utgjøre "beste utførelse" ved gjennomføring av handler for Kunden, se punkt 6c.3.

Kunden kan anmode Pareto om å endre kundeklassifiseringen. Informasjon om slik omklassifisering og om konsekvensene av dette kan fås ved henvendelse til Pareto.

4 Kundens ansvar for opplysninger gitt Pareto, fullmakter mv.

For å oppfylle kravet i vphl om å foreta egnethets- og hensiktsmessighetstest, har Pareto plikt til å innhente opplysninger fra Kunden. Kunden forplikter seg til å gi Pareto fyllestgjørende og korrekte opplysninger om egen finansiell stilling, investeringserfaring og investeringsmål som er relevant for de ønskede tjenester og finansielle instrumenter/produkter. Kunden forplikter seg også til å informere Pareto dersom det skjer vesentlige endringer i opplysninger som tidligere er gitt.

Kunden er inneforstått med at Pareto er berettiget til å legge opplysningene gitt av Kunden til grunn for sin vurdering av om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for Kunden og vil i utgangspunktet ikke foreta egne undersøkelser.

Videre er Kunden inneforstått med at dersom Pareto ikke gis tilstrekkelige opplysninger, vil Pareto ikke kunne avgjøre om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er hensiktsmessig eller egnet for Kunden. Ved investeringsrådgivning vil Kunden da bli informert om at konkret anbefaling ikke kan gis. I forhold til de øvrige investeringstjenestene vil Kunden i slike tilfeller bli informert om at opplysningene gitt Pareto er utilstrekkelige og at tjenesten eller produktet da er å betrakte som uhensiktsmessig. Dersom Kunden på tross av slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller produktet, vil den likevel kunne bli gjennomført.

Kunden innestår for at egen handel/instruksjon og oppgjør skjer i samsvar med og innenfor de tillatelser og fullmakter som måtte gjelde for Kundens handel med finansielle instrumenter. Kunden skal etter krav fra Pareto dokumentere slike tillatelser og fullmakter. Dersom Kunden er et utenlandsk foretak, forbeholder Pareto seg retten til på Kundens regning å kreve fremlagt en begrunnet juridisk uttalelse om Kundens tillatelser og fullmakter til å inngå den aktuelle handel.

Kunden skal gi Pareto en oversikt over den eller de personer som kan inngi ordre, utføre handel, inngå annen avtale knyttet til finansielle instrumenter/produkter eller som har fullmakt til å akseptere handler på vegne av Kunden. Handel eller aksept fra disse er bindende for Kunden med mindre Pareto ikke var i god tro med hensyn til den enkelte persons fullmakter. Kunden er ansvarlig for til enhver tid å holde Pareto oppdatert med hensyn til hvem som kan inngi ordre eller akseptere handler for Kunden. Pareto vil ikke akseptere fullmakter som angir rammer for den enkelte Kundes handel, med mindre dette på forhånd er skriftlig avtalt. Kunden forplikter seg til å sikre at de midler og finansielle instrumenter som det enkelte oppdrag omfatter er fri for heftelser av enhver art, så som pant, sikkerhetsrett (tilbakeholdsrett), arrest mv. Det samme gjelder for de tilfeller der Kunden handler som fullmektig for tredjemann.

Kunden forplikter seg til å gi opplysninger til Pareto, dersom Kunden inngir ordre om salg av finansielle instrumenter som Kunden ikke har tilgang til (short salg).

Ovennevnte bestemmelser om Kundens ansvar tilsvarende i forholdet mellom Pareto og Kunden knyttet til andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper.

5 Kundens eget ansvar og risiko

Kunden er innforstått med at investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter er forbundet med risiko for tap. Den investerte kapital kan øke eller reduseres i verdi. Verdien av de finansielle instrumenter avhenger blant annet av svingninger i finansmarkedene. Historisk verdiutvikling og avkastning kan ikke benyttes som pålitelig indikator på fremtidig utvikling og avkastning på finansielle instrumenter. For mer detaljert informasjon om egenskaper knyttet til de ulike finansielle instrumenter samt til den risiko som er knyttet til handel med ulike finansielle instrumenter vises det til informasjonsskriv på <http://www.paretoprojectfinance.no/risiko> og prospekt, informasjonsmemorandum og lignende som er utarbeidet for hvert enkelt produkt. Dette materialet vil bli oversendt til Kunden forut for Paretos levering av tjenester til Kunden dersom dette er påkrevd. Kunden må selv evaluere risikoen forbundet med det aktuelle instrument og marked.

Kunden bør avstå fra å foreta investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter dersom Kunden selv ikke er innforstått med den risiko som er forbundet med slik investering eller handel. Kunden oppfordres til å søke råd hos Pareto og andre relevante rådgivere og, etter behov, søke utfyllende informasjon i markedet før Kunden tar sin beslutning.

Med mindre det er avtalt med Kunden eller på annen måte for øvrig uttrykkelig fremgår, vil Pareto ikke yte Kunden investeringsrådgivning. Alle handler Kunden gjennomfører etter at det eventuelt er blitt innhentet råd fra Pareto skjer på Kundens eget ansvar og etter Kundens eget skjønn og avgjørelse. Pareto påtar seg under enhver omstendighet intet ansvar for rådgivningen dersom Kunden helt eller delvis fraviker de råd Pareto har gitt. Pareto garanterer ikke for noe bestemt utfall av en kundes handel.

Kunden er selv ansvarlig for å påse at Kunden oppfyller alle krav som følger av lovgivningen, Forretningsvilkårene og forøvrig oppfylle de regler, vilkår og betingelser som til enhver tid gjelder for det enkelte handelssystem som handler gjøres på. Det samme gjelder for oppgjør og clearing gjennom de enkelte oppgjørs- eller clearingsentraler. Kunden må utvise et særskilt ansvar for å påse at Kundens virksomhet ikke er i strid med bestemmelsene om innsidehandel, markedsmanipulasjon og god forretningskikk.

Pareto påtar seg intet ansvar for flagging, meldeplikt eller informasjon til børs eller myndigheter, med mindre dette avtales skriftlig.

6 Ordre og oppdrag

6a Tilrettelegging og rådgivning

6a.1 Rettsforholdet mellom Pareto og dets Kunder som deltar i emisjoner

Paretos ansvar og rolle i emisjoner reguleres av disse forretningsvilkår samt av gjeldende lovgivning for den aktuelle plasseringen.

Pareto tilbyr ikke aktiv forvaltning, og de transaksjoner Kunden gjennomfører etter at det eventuelt er innhentet råd fra Pareto skjer således etter Kundens eget skjønn og egen beslutning.

Pareto vil utarbeide prospekter, informasjonsmemorandum eller annet tegningsmateriale for den enkelte emisjon. Paretos ansvar for opplysninger i dette materialet reguleres av bestemmelsene i forretningsvilkårenes pkt 17, med mindre annet følger av tegningsmaterialet.

Tegning i AS/ASA skal skje i henhold til reglene i aksje- og allmennaksjelovenes, i protokollen for kapitalforhøyelsen eller på et særskilt tegningsformular/prospekt. Tegning i andre selskaper skjer etter regler for angjeldende selskapstype og konkret tilpassede prosedyrer, normalt ved at Kunden gir Pareto fullmakt til å undertegne selskapsavtalen på Kundens vegne.

Pareto vil sende ut melding om tildeling til alle Kunder som tegner seg og tildeles finansielle instrumenter i emisjoner der Pareto er tilrettelegger.

Pareto vil normalt ikke forskuttere for kundenes innbetaling av tegningsbeløp. Mottatte tegningsbeløp vil bli plassert på særskilt emisjonskonto eller på klientkonto til midlene overføres samlet til utstederselskapet. For enkelte produkter vil Pareto sørge for at tredjepart (normalt bank, eventuelt annet verdipapirforetak) trekker tegningsbeløpet fra Kundens konti for senere overføring til utstederselskapet, etter fullmakt fra Kunden.

For øvrig kommer allmennaksjeloven/aksjeloven til anvendelse, hva angår mislighold av innbetaling, registrering av emisjonen, ugyldighetsinnsigelser m.m.

6a.2 Interessekonflikter

Pareto vil, når det er tilrettelegger eller rådgiver ved emisjoner der Paretos Kunder deltar, bestrebe seg på at både Oppdragsgiver og de aktuelle Kunder gis en rimelig behandling. Pareto vil i slike tilfeller opptre som oppdragstager for utsteder, men samtidig etterstrebe at Kundene gis faglig forsvarlige råd og at verken Kunder eller Oppdragsgiver usaklig tilgodeses på bekostning av hverandre.

6b Kjøp og salg av virksomheter

6b.1 Forholdet til oppdragsgiver

Pareto skal aktivt bistå Oppdragsgivere og Kunder innenfor kjøp og salg av virksomheter (selskaper og virksomheter m.m.) med hovedvekt på rådgivning og ”corporate finance” bistand til potensielle selgere.

Oppdraget skal reguleres nærmere i en mandatavtale mellom Pareto og Oppdragsgiver. Mandatavtalens skal inngås når oppdraget kommer inn til Pareto.

6b.2 Interessekonflikter

Pareto skal opplyse begge parter dersom det bistår både kjøper og selger ved salg av en virksomhet eller selskap.

Pareto vil bestrebe seg på at alle parter i en transaksjon gis en rimelig behandling og faglig forsvarlige råd og ikke usaklig tilgodeses på bekostning av hverandre.

6b.3 Gjennomføring av kjøp og salg

Ordre inngis etter reglene i kap. 6c eller etter særskilt avtale.

Partenes rettigheter og plikter mellom kjøp og salg av virksomheter skal reguleres i egne kjøpsavtaler.

Pareto skal ikke være part i kjøpsavtalen og vil ikke ha ansvar for oppgjør, med mindre dette er særskilt avtalt i kjøpsavtalen.

6c Ordre fra Kunder

6c.1 Inngivelse og aksept av ordre og inngåelse av avtale

Ordre fra Kunden kan inngis muntlig per telefon, eventuelt skriftlig på e-post eller telefaks til Pareto etter avtale. De aktuelle telefonnumre fremgår over og av Kundeavtale inngått mellom Pareto og Kunden. Ordren er bindende for Kunden når ordren har kommet frem til Pareto med mindre annet er særskilt avtalt.

Pareto vil foreta lydopptak av samtlige ordrer og indikasjoner på ordrer om kjøp, salg eller tegning av finansielle instrumenter som inngis per telefon. Pareto har ikke anledning til å utføre ordre eller indikasjoner som ringes inn til telefoner som ikke er tilkoblet lydutstyr (herunder mobiltelefon). Lydopptak og annen dokumentasjon for avtaler, ordre og indikasjoner på ordre som er inngitt på annen måte, vil bli oppbevart av Pareto. Lydopptak skal oppbevares i en periode som samsvarer med gjeldende rett beregnet fra opptaksdag og vil normalt bli slettet etter utløpet av den pålagte oppbevaringstiden. Lydopptak med den enkelte kunde vil kunne gjenfinnes ved søk blant annet på tidspunkt for samtalen, oppringt telefonnummer/telefonnummer ringt fra og ansatte hos Pareto som

mottok ordren. Pareto kan bli pålagt å utlevere lydopptak til offentlig myndighet og andre som kan kreve dette i medhold av lov. I tillegg vil lydopptak kunne bli utlevert til Norges Fondsmeglerforbunds Etisk Råd, blant annet i forbindelse med behandling av klagesaker fra kunden, jf. også Forretningsvilkårene punkt 23. Andre foretak som samarbeider med Pareto om mottak og formidling av ordre og indikasjoner kan ha plikt til å foreta lydopptak av sine samtaler med Kunden.

Pareto vil ikke være forpliktet til å utføre ordre eller inngå avtale som Pareto antar vil kunne medføre brudd på offentligrettslige lover eller regler fastsatt for den eller de aktuelle markeds plass(er). Pareto er heller ikke forpliktet til å utføre ordre som er avgitt/sendt inn og mottatt før kundeavtale er inngått, kundeklassifisering og egnetstest/ hensiktsmessighetstest er gjennomført.

Kunden kan ikke forestå programhandel mot eller via Pareto med mindre dette er særskilt avtalt.

For handel med finansielle instrumenter notert på Oslo Børs/Oslo Axess gjelder de til enhver tid gjeldende særskilt fastsatte handelsregler for disse markeds plassene i forholdet mellom Kunden og Pareto. Dette regelverket omhandler registrering av ordre og handler i handelssystemet, herunder hvilke ordrebetingelser som generelt kan benyttes og de nærmere regler for prioritering og gyldighet mv. Se i denne sammenheng www.oslobors.no eller www.osloaxess.no.

For handler som gjennomføres på annen norsk eller utenlandsk markeds plass, gjelder i forholdet mellom Kunden og Pareto de fastsatte handelsregler som gjelder for den aktuelle markeds plass.

6c.2 Oppdragsperiode for ordre

Oppdragsperiode for ordre om tegning i unoterte finansielle instrumenter, andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper følger av tegningsmaterialet for vedkommende emisjon/prosjekt.

Oppdragsperiode for ordre knyttet til annenhåndshandel i unoterte finansielle instrumenter, andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper, er én måned, med mindre annet følger av avtale mellom Kunden og Pareto.

For ordre knyttet til handel i noterte finansielle instrumenter gjelder ordren oppdragsdagen eller til stenging av den markeds plass ordren er lagt inn på og bortfaller deretter, med mindre annet er avtalt eller fremgår for den aktuelle ordretype eller ordrespesifikasjon. Oppdragsdag er den dag Kundens ordre til Pareto om å kjøpe eller selge noterte finansielle instrumenter er kommet frem til Pareto. For de tilfeller Pareto initierer en handel anses oppdragsdag å være den dag Pareto tar kontakt med Kunden og får aksept for oppdraget vedrørende kjøp eller salg av de aktuelle noterte finansielle instrumenter.

6c.3 Retningslinjer for ordreførelse

Pareto vil søke å sikre Kunden best mulige betingelser ved utførelse av mottatte ordre innenfor oppdragsperiodens varighet. Pareto har utarbeidet retningslinjer for ordreførelse. Handler vil bli gjennomført i overensstemmelse med disse retningslinjene med mindre Kunden har gitt spesifikke instruksjoner om hvordan handelen skal gjennomføres. Ordren vil i så tilfelle utføres i tråd med slik instruksjon.

”Retningslinjene for ordreførelse” må særskilt godkjennes av Kunden før Pareto kan utføre ordre på vegne av Kunden.

Pareto forbeholder seg rett til å aggregere Kundens ordre med ordre fra andre kunder, personer eller foretak som er eller ikke er tilknyttet Pareto som beskrevet i retningslinjene for ordreførelse. Aggregering av ordre vil kunne finne sted dersom det er usannsynlig at aggregering generelt vil være til ulempe for Kundene. Kunden er imidlertid inneforstått med at aggregering av ordre i enkelttilfeller kan medføre en ulempe.

Pareto forbeholder seg også rett til å aggregere Kundens ordre med transaksjoner foretatt for Paretos egen regning. Dersom den samlede ordren kun delvis utføres vil Kundens ordre i utgangspunktet bli prioritert fremfor Paretos ordre. Unntak fra dette gjelder imidlertid dersom Pareto ikke hadde kunnet utføre handelen på tilsvarende fordelaktige vilkår uten aggregeringen.

Ordre fra kunde som normalt handler for fremmed regning, dvs. for sin arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person, vil bli avvist dersom Kunden ved inngivelse av ordre ikke klart angir hvem ordren foretas for regning av. Dersom Kunden samtidig inngir ordre både for egen regning og for regning av sin arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person, vil Pareto prioritere den Oppdragsgiverne representerer.

6c.4 Kansellering av ordre og omsetning

For unoterte finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper vil ordre bare kunne kanselleres dersom Pareto samtykker. Samtykket avhenger blant annet av forholdet til avtalemotparter.

I henhold til gjeldende regler for handel over Oslo Børs/Oslo Axess kan Oslo Børs/Oslo Axess under gitte forutsetninger kansellere ordre og omsetninger av noterte finansielle instrumenter. Slik sletting vil være bindende for Kunden. Tilsvarende vil kunne gjelde ved kansellering av ordre og omsetninger på annen norsk eller utenlandsk markedsplass.

7 Levering og betaling (oppgjør) av finansielle instrumenter/selskapsandeler i Norge

7.1 Finansielle instrumenter/selskapsandeler

Pareto utfører ordre i finansielle instrumenter ved å formidle handel mellom Kunden og potensielle selgere eller kjøpere, som kan ha et kundeforhold til Pareto. Oppgjør og oppgjørsfrister følger da etter nærmere avtale.

Enhver form for annenhåndshandel i finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper gjennom Pareto forutsetter at partene har forhåndsgodkjent hverandre som motparter i handelen før bindende avtale om handel finner sted. Pareto påtar seg intet ansvar for rettidig oppgjør. Partene er gjensidig og direkte ansvarlige overfor hverandre for rettidig levering av papirer og pengeoppgjør på avtalt oppgjørsdag. Partenes forhåndsgodkjenning av hverandre som motparter i handelen innebærer at Pareto ikke vil ha oppgjørsansvar overfor partene ved eventuelt mislighold knyttet til gjennomføring av handelen, jf. vphl. § 12-1. Partenes forhåndsgodkjenning av hverandre som motparter innebærer også at annenhåndshandel gjennom Pareto ikke vil skje anonymt, og at kjøper og selger ved ordreinnleggelse anses for å samtykke i at motparten kan gjøres kjent med deres identitet.

Selger skal stille avtalt antall finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper tilgjengelige fri for heftelser på oppgjørsdag. Inngivelse av ordre om salg av finansielle instrumenter/selskapsandeler eller aksept av et salgstilbud medfører, med mindre annet er skriftlig avtalt, at Pareto er gitt fullmakt til å anmode kundens kontofører om frigivelse av de aktuelle finansielle instrumenter/instruere om overføring av de aktuelle selskapsandeler til kjøper. Kjøper forplikter seg til å foreta innbetaling av kjøpesum samt meglerhonorar til Paretos klientkonto med valuterings per oppgjørsdag. Pareto vil i den grad rettidig levering finner sted fra kjøper og selger bistå teknisk i forbindelse med gjennomføringen av oppjøret. Under forutsetning av at kjøpesum samt meglerhonorar er innbetalt til Paretos klientkonto med valuterings per oppgjørsdag vil Pareto instruere om overføring av de aktuelle aksjer eller andre selskapsandeler til kjøper.

Pareto tar ikke sikte på å være kontofører i VPS, men vil i forbindelse med transaksjoner med VPS-registrerte finansielle instrumenter besørge melding til Kundens kontofører om overføring av de finansielle instrumentene.

For andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper skjer oppjøret etter regler for angjeldende selskapstype og konkret tilpassete prosedyrer. Dette innebærer normalt at Kunden gir Pareto fullmakt til å undertegne selskapsavtalen på Kundens vegne. Kjøpende Kunde foretar betaling til Paretos klientkonto for videre utbetaling selgende Kunde, etter fradrag for kostnader og provisjoner.

Pareto vil unntaksvis også kunne bistå ved annenhåndshandel i noterte finansielle instrumenter. Dersom handelen skjer over regulert marked vil de særlige regler om forhåndsgodkjenning ikke gjelde. Derimot vil de oppgjørsregler som gjelder for/systemer

som forutsettes benyttet for den aktuelle markedsplassen komme til anvendelse, med nødvendige tilpasninger blant annet ved at Pareto ikke opptrer som Kontofører Investor i VPS.

7.2 Tegning i noterte finansielle instrumenter

I den grad Pareto tar imot tegninger i emisjoner i noterte finansielle instrumenter følger oppgjørsreglene av tegningsmaterialet for vedkommende emisjon/prosjekt og/eller nærmere avtale, herunder at innbetaling skjer til særskilt emisjonskonto. Videre vil ikke Pareto være kontofører i VPS, men vil kunne besørge at melding til kontofører om overføring av de finansielle instrumentene.

8 Rapportering om utførte tjenester – bekreftelse på avtaler og utførte oppdrag

Pareto vil ved sluttseddel/bekreftelse, eventuelt også ved porteføljeoversikt på internett (m/påloggingsløsning) eller på annen måte informere Kunden om de tjenester knyttet til finansielle instrumenter som det har utført eller de avtaler som er inngått.

Sluttseddel/bekreftelse kan sendes per e-post til Kundens oppgitte e-post adresse. I den grad det er relevant vil sluttseddel/bekreftelse omfatte opplysninger om omkostninger i forbindelse med den handel som er gjennomført for Kunden. Utover dette vil sluttseddel/bekreftelse inneholde informasjon i henhold til den til enhver tid gjeldende rett.

For andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper vil informasjon om oppdraget kunne gis på annen måte og med annet innhold. Dersom Kunden har deltatt i selve avtaleslutningen, herunder ved direkte signering av selskapsavtaler, vil det normalt ikke gis noen ytterligere bekreftelse på utført oppdrag.

Bekreftelser og avtaler som skal påtegnes av Kunden, skal straks etter mottak påtegnes og deretter sendes i retur til Pareto slik dette er angitt i bekreftelsen/avtalen eller på annen måte avtalt med Kunden.

Pareto forbeholder seg rett til å korrigere åpenbare feil i sluttseddel eller annen bekreftelse. Slik korrigerings skal gjøres straks feilen blir oppdaget.

9 Reklamasjon

I forbindelse med annenhåndshandel hvor partene har forhåndsgodkjent hverandre har Pareto intet ansvar for rettidig oppgjør og Kunden vil selv måtte gjøre gjeldende eventuell reklamasjon direkte overfor sin motpart.

For øvrig gjelder følgende regler ved for reklamasjon ved handel gjennom Pareto:

9.1 *Finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper*

Dersom Kunden ikke har mottatt sluttseddel/bekreftelse på avtalt handelsdag, må Kunden så raskt som mulig og senest innen utgangen av tredje bankdag etter avtalt handelsdag, meddele dette til Pareto. Kunden skal straks etter mottak av sluttseddel/bekreftelse kontrollere denne og skal så snart som mulig etter mottak og senest innen utgangen av neste bankdag gi melding til den aktuelle enhet i Pareto dersom han vil gjøre gjeldende at noe av det som fremkommer av sluttseddelen/bekreftelsen er i strid med ordren, oppdraget eller den inngåtte handel. Dersom Kunden ikke reklamerer som angitt over, vil Kunden kunne bli bundet av slik sluttseddel/bekreftelse selv om denne ikke er i samsvar med inngått avtalte/vilkår for handelen.

Dersom levering til Kunden av finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper ikke er skjedd på avtalt oppgjørsgdag og Kunden har stillet de nødvendige midler til disposisjon for Pareto, må Kunden straks kontakte Pareto og eventuelt erklære heving overfor Pareto dersom Kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Med "levering" forstås registrering på Kundens VPS-konto, registrering i aksjeeierbok eller tiltredelse til selskapsavtale. Dette likevel slik at hevingserklæringen ikke vil få noen virkning dersom Kunden mottar oppfyllelse innen to bankdager etter at slik hevingserklæring er mottatt. Kunden har i denne perioden ikke rett til å slutte dekningsavtale for Paretos regning og risiko.

Med "straks" i foregående ledd forstås samme dag eller - dersom reklamasjon eller innsigelse ikke kunne inngis innen normal kontortids utløp - senest innen utgangen av neste bankdag. Fristen regnes fra det tidligste av:

- det tidspunkt Kunden fikk eller burde fått kunnskap om at levering ikke er skjedd ved innsyn på VPS-konto, porteføljeoversikt på internett (m/påloggingsløsning), ved underretning fra Pareto, eller på annen måte,
- det tidspunkt endringsmelding fra VPS eller sluttseddel/bekreftelse, kom frem til eller i henhold til tiden for ordinær postgang burde ha kommet frem til den adresse Kunden har oppgitt.

Dersom betaling til Kunden ikke er skjedd til den tid som er fastsatt i avtalen og Kunden har levert de aktuelle finansielle instrumenter eller andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper eller stilt disse til disposisjon for Pareto, må Kunden straks han har konstatert eller burde ha konstatert at oppgjør ikke er mottatt, kontakte Pareto og eventuelt erklære heving overfor Pareto dersom Kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Kunden kan bare heve avtalen dersom forsinkelsen er vesentlig.

Dersom Kunden vil gjøre gjeldende at en avtale ikke er bindende grunnet ugyldighet, må Kunden fremsette innsigelse om dette straks etter at Kunden fikk kunnskap om eller burde fått kunnskap om de forhold som påberopes som grunnlag for ugyldigheten. (I alle tilfelle må innsigelsen være fremsatt innen seks måneder etter at avtalen er sluttet.) Slik innsigelse vil ha slik virkning i forhold til Pareto som følger av de alminnelige regler om avtalers ugyldighet.

Muntlig reklamasjon eller innsigelse skal umiddelbart bekreftes skriftlig.

Dellevering til Kunden gir ham ikke rett til å heve avtalen med mindre Kunden har tatt uttrykkelig forbehold om full levering.

Dersom Kunden ikke har reklamert innenfor den tid som er angitt ovenfor, anses reklamasjonsretten som bortfalt.

9.2 *Noterte finansielle instrumenter*

Undernevnte regler gjelder i den grad tilsvarende bestemmelser ikke fremgår av prospekt eller tegningsmateriale.

Kunden skal straks etter mottak av melding om tildeling og bekreftelse fra VPS, og senest innen utgangen av neste børsdag/bankdag gi melding til den aktuelle enhet i Pareto dersom han vil gjøre gjeldende at noe av det som fremkommer av meldingen/bekreftelsen er i strid med ordren. Dersom Kunden ikke reklamerer som angitt over, vil Kunden kunne bli bundet av slik melding/bekreftelse selv om denne ikke er i samsvar med inngått avtalte/vilkår for handelen.

Dersom levering av finansielle instrumenter til Kundens VPS-konto ikke er skjedd på oppgjørsgdag og Kunden har stillet de nødvendige midler til disposisjon for Pareto, må Kunden straks kontakte Pareto og eventuelt erklære heving overfor Pareto dersom Kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Dette likevel slik at hevingserklæringen ikke vil få noen virkning dersom Kunden mottar oppfyllelse innen to børsdager etter at slik hevingserklæring er mottatt. Kunden har i denne perioden ikke rett til å slutte dekningsavtale for Paretos regning og risiko.

Med "straks" i foregående ledd forstås samme dag eller - dersom reklamasjon eller innsigelse ikke kunne inngis innen normal kontortids utløp - senest innen utgangen av neste børsdag. Fristen regnes fra det tidligste av:

- det tidspunkt Kunden fikk eller burde fått kunnskap om at levering ikke er skjedd ved innsyn på VPS-konto, ved hjelp av elektronisk bekreftelsessystem, ved underretning fra forvalter eller på annen måte,
- det tidspunkt endringsmelding fra VPS kom frem til eller i henhold til tiden for ordinær postgang burde ha kommet frem til den adresse Kunden har oppgitt.

Dersom Kunden vil gjøre gjeldende at en avtale ikke er bindende grunnet ugyldighet, må Kunden fremsette innsigelse om dette straks etter at Kunden fikk kunnskap om eller burde fått kunnskap om de forhold som påberopes som grunnlag for ugyldigheten. (I alle tilfelle må innsigelsen være fremsatt innen seks måneder etter at avtalen er sluttet.) Slik innsigelse vil ha slik virkning i forhold til Pareto som følger av de alminnelige regler om avtalers ugyldighet.

Muntlig reklamasjon eller innsigelse skal umiddelbart bekreftes skriftlig.

Dellevering til Kunden gir ham ikke rett til å heve avtalen med mindre Kunden har tatt uttrykkelig forbehold om full levering.

Dersom Kunden ikke har reklamert innenfor den tid som er angitt ovenfor, anses reklamasjonsretten som bortfalt.

10 Angrerett

Det er ikke angrerett etter angrerettloven² på de tjenester og handler i finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper som omfattes av Forretningsvilkårene.

11 Handel i utlandet, herunder oppbevaring av kunders aktiva

For handel med og oppgjør av utenlandske finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper henvises til de handelsregler og oppgjørs- eller leveringsbetingelser som er fastsatt i det land eller av den markeds plass hvor de finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper er kjøpt eller solgt. Det vises for øvrig til den særskilte avtale som skal inngås for denne type handel, jf. punkt 2 nr 4.

Dersom finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper eller kundemidler er oppbevart i en annen jurisdiksjon i forbindelse med ytelse av investeringstjenester eller tilknyttet tjeneste, vil Pareto informere Kunden om dette. Kunden er inneforstått med at dens rettigheter i forbindelse med slike aktiva kan variere. Kunden er videre inneforstått med at oppgjør og sikkerhetsstillelse i utenlandske markeder kan innebære at Kundens aktiva som er avgitt til oppgjør eller som sikkerhetsstillelse ikke holdes adskilt fra det eller de av Pareto benyttede utenlandske verdipapirforetaks og/eller oppgjørsrepresentanters egne midler. Kunden er inneforstått med at han selv bærer risikoen for egne aktiva som er overført til utenlandske banker, verdipapirforetak, oppgjørsagenter, oppgjørssentraler o.l. i form av oppgjør eller sikkerhetsstillelse, og at Paretos ansvar overfor Kunden for slike aktiva er begrenset i samsvar med lover og regler i det aktuelle land eller på det aktuelle marked. Pareto påtar seg uansett ikke noe ansvar ut over det som vil følge etter norsk rett, se punkt 17, med mindre annet er skriftlig avtalt med Kunden.

12 Mislighold

Kunden anses å ha misligholdt sine forpliktelser i henhold til Forretningsvilkårene bl.a. når:

1. levering av finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende

² Lov av 21. desember 2000 nr. 105

selskaper eller penger ikke skjer innen oppgjørsfristen eller Kunden ikke oppfyller enhver annen vesentlig forpliktelse etter Forretningsvilkårene,

2. Kunden inngår særskilt avtale med sine kreditorer om betalingsutsettelse, blir insolvent, innleder gjeldsforhandlinger av enhver art, innstiller sine betalinger eller tas under konkursbehandling eller offentlig administrasjon,
3. Kunden avviker sin virksomhet eller vesentlige deler av denne.

Pareto har ved mislighold rett, men ikke plikt til å:

1. Erklære samtlige uoppgjorte handler som misligholdt og ikke utførte oppdrag som kansellert og avsluttet.
2. Utøve sin sikkerhetsrett i henhold til vphl § 12-2.

Pareto har tilbakeholdsrett i de finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper som Pareto har kjøpt for Kunden, jf. vphl § 12-2.

Dersom Kunden ikke har betalt kjøpesummen innen avtalt oppgjørsfrist kan Pareto, med mindre annet er skriftlig avtalt, og uten ytterligere varsel, selge de finansielle instrumentene/andelene i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper for Kundens regning og risiko til dekning av Paretos krav. Slikt salg skal fortrinnsvis skje til markedskurs; normalt børskurs for noterte instrumenter eller en kurs som etter markedets stilling er rimelig. Dersom de aktuelle finansielle instrumenter er overført til Kundens verdipapirkonto i VPS eller annet tilsvarende register for finansielle instrumenter anses Kunden å ha frigitt de finansielle instrumentene eller å ha gitt fullmakt til slik frigivelse for gjennomføring av dekningsalget.

3. Realisere andre aktiva enn de som er omfattet av punkt 2 ovenfor, og Kunden anses å ha samtykket i slikt tvangssalg gjennom uavhengig megler, jf. lov om tvangfullbyrdelse § 1-3 annet ledd.
4. Stenge alle posisjoner som er gjenstand for sikkerhetsstillelse og/eller marginberegning,
5. Benytte til motregning samtlige av Paretos tilgodehavende mot Kunden fra andre finansielle instrumenter og andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper og/eller tjenester herunder krav på kurtasje, utlegg for skatter og avgifter, krav på renter mv. og utgifter eller tap som følge av Kundens mislighold av en eller flere forpliktelser overfor Pareto, overfor ethvert tilgodehavende Kunden har mot Pareto på misligholdstidspunktet - enten kravene er i samme eller ulik valuta. Krav i utenlandsk valuta blir å omregne til NOK etter markedskurs på misligholdstidspunktet.
6. Gjennomføre for Kundens regning og risiko hva Pareto anser nødvendig til dekning eller reduksjon av tap eller ansvar som følge av avtaler inngått for eller på vegne av Kunden, herunder reversering av transaksjoner.
7. Dersom Kunden ikke leverer avtalt ytelse eller beløp, herunder ikke leverer de finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper på avtalt tidspunkt til Pareto, kan Pareto umiddelbart foreta dekningskjøp eller innlån av finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper for Kundens regning og risiko for å oppfylle sin leveringsplikt overfor kjøper. Tilsvarende kan Pareto foreta de handlinger Pareto anser nødvendig for å redusere det tap eller ansvar som følger av Kundens mislighold av avtale inngått med Pareto, herunder foreta handlinger for å redusere risiko for tap knyttet til endringer i valutakurser, renter samt andre kurser eller priser som Kundens handel

er knyttet til. Kunden plikter å erstatte Paretos eventuelle tap med tillegg av forsinkelsesrente og eventuelle gebyrer.

8. Kreve dekket alle kostnader og tap Pareto er blitt påført som følge av Kundens mislighold, herunder, men ikke begrenset til, kurstap ved dekningshandel og reverseringsforretninger, utgifter påløpt ved lån av finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper, renter, tap som følge av endringer i valutakurser, renter m.m. og andre forsinkelsesgebyrer.

For øvrig gjelder kjøpslovens bestemmelser om forventet (antesipert) mislighold, herunder heving ved slikt mislighold.

Ved dekningsstransaksjoner som følge av Kundens mislighold eller forventede mislighold bærer Kunden risikoen for kurs- eller markedsendringer frem til dekningsstransaksjonen er gjennomført, dog slik at en eventuell gevinst ikke tilfaller Kunden, med mindre Kunden kan godtgjøre at han ville kunnet gjøre opp sin forpliktelse på oppgjørsdagen og at årsaken til at oppgjøret ikke skjedde ikke kan legges ham til last.

13 Renter ved mislighold

Ved Paretos eller Kundens mislighold svares rente tilsvarende til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente, jf. forsinkelsesrenteloven³, med mindre annet er særskilt avtalt.

14 Godtgjørelse

Paretos godtgjørelse i form av kurtasje, kursdifferanse eller annet, eventuelt med tillegg av avgifter knyttet til handel og clearing mv. vil være gjenstand for individuell avtale.

Dersom handel ikke kommer i stand fordi kjøper og/eller selger ikke godkjenner hverandre som motparter i handelen, jf. pkt. 7.1, og kjøper og selger, eller nærstående til kjøper og selger, inngår avtale om overdragelse av andeler i samme selskap (inkludert større eller mindre poster enn opprinnelig meglet av Pareto) innen 6 måneder etter at ordre er bortfalt som følge av manglende motpartsgodkjennelse fra kjøper og/eller selger, har Pareto krav på fullt honorar fra kjøper og selger i henhold til tidligere inngitt salgs- og/eller kjøpsordre gjennom Pareto. Begrepet nærstående skal i forhold til denne bestemme forstås slik dette til enhver tid er definert i vphl. § 2-5.

Kurtasje er en provisjon (godtgjørelse) som legges til eller trekkes fra verdien av de finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper som Kunden kjøper eller selger. Kurtasje angis normalt som en prosentsats. Alternativt kan godtgjørelse beregnes som en kursdifferanse, dvs. et påslag på kjøperkurs eller et fradrag i salgskurs.

³ Lov av 17. desember 1976 nr. 100

Kunden vil før gjennomføring av en tjeneste motta nærmere informasjon om betalingsbetingelser og de totale kostnader Kunden skal betale for det enkelte finansielle instrumentet/andel i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper, investeringstjenesten eller tilknyttet tjeneste. Herunder skal det opplyses om provisjoner, gebyrer og alle skatter og avgifter som skal betales via Pareto. Om kostnadene ikke kan angis presist, skal grunnlaget for beregningen opplyses. I tillegg skal det opplyses om det kan forekomme andre avgifter og/eller kostnader som ikke betales eller blir pålagt gjennom Pareto.

Pareto forbeholder seg rett til å gjøre fradrag i Kundens tilgodehavende for omkostninger som nevnt i første ledd, samt for eventuelle skatter, omsetningsavgifter o.l.

For de tilfeller der handel ikke kommer i stand vil Pareto ikke kreve godtgjørelse med mindre annet er særskilt avtalt.

15 Fullmektiger (mellommenn), forvaltere og oppgjørsagenter

Dersom Kunden inngir ordre eller oppdrag som fullmektig, forvalter, oppgjørsagent el. for tredjemann, er Kunden og den han opptrer på vegne av eller for, bundet av Forretningsvilkårene. Kunden er solidarisk ansvarlig overfor Pareto for denne tredjemanns forpliktelser i det omfang forpliktelsene er et resultat av Kundens ordre eller oppdrag.

Dersom Kunden benytter forvalter, oppgjørsbank eller andre mellommenn fordres det at dette reguleres i særskilt avtale. Bruk av slike mellommenn fritar ikke sluttkunden for dennes ansvar i henhold til Forretningsvilkårene.

16 Oppbevaring av Kunders aktiva – klientkonti

Kontante midler som Pareto vil måtte oppbevare på vegne av Kunden vil bli innsatt på Paretos klientkonto i en kredittinstitusjon eller godkjent pengemarkedsfond etter skriftlig samtykke fra Kunden. Denne konto kan være samlekonto for midler Pareto oppbevarer på vegne av flere kunder. Dersom kredittinstitusjonen går konkurs, vil kontoen være dekket av reglene om bankenes sikringsfond. For innskudd i kredittinstitusjoner som er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil en samlet kundekonto bli erstattet med et beløp på inntil kroner 2.000.000. Kundens dekningsrett vil i slike tilfeller bli tilsvarende redusert. Dersom innskudd skjer i en kredittinstitusjon som ikke er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil dekningen fremgå av reglene for sikringsordningen i det landet kredittinstitusjonen er medlem. Også i dette tilfellet vil dekningsretten kunne bli redusert.

Pareto vil ikke være Kontofører i VPS og Kundens rettigheter og forpliktelser ved investeringer i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper fremgår av selskapsavtalen. Pareto vil derfor ikke oppbevare finansielle instrumenter for Kunder.

Pareto påtar seg intet ansvar overfor Kunden for de aktiva som er overført til kundekontoer hos tredjepart (herunder samlekontoe), forutsatt at slik tredjepart er valgt i henhold til gjeldende rett og Pareto ellers har oppfylt alminnelig krav til aktsomhet. Dette vil også gjelde dersom tredjepart blir insolvent eller går konkurs. For ytterligere informasjon om ansvarsfraskrivelser se punkt 17.

For handel og oppgjør i utenlandske markeder gjelder særskilte regler, jf. punkt 11.

17 Ansvar og ansvarsfritak

Alle handler eller transaksjoner som Kunden gjennomfører etter at det er innhentet eventuelt råd fra Pareto skjer etter Kundens eget skjønn og avgjørelse. Pareto påtar seg intet ansvar for rådgivningen dersom Kunden helt eller delvis fraviker de råd Pareto har gitt.

Pareto påtar seg intet oppfyllelses- eller oppgjørsansvar i forbindelse med annenhåndshandel hvor partene har forhåndsgodkjent hverandre som motparter.

Pareto påtar seg intet ansvar for oppgjør dersom Kunden ikke stiller til disposisjon for Pareto de avtalte midler og/eller finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper på eller før oppgjørsdag. Pareto er heller ikke ansvarlig dersom en uegnet eller uhensiktsmessig tjeneste ytes som følge av at Kunden har gitt Pareto ufullstendige eller uriktige opplysninger, jf. punkt 4.

Pareto påtar seg intet ansvar for indirekte skade eller tap som påføres Kunden som følge av at Kundens avtale(r) med tredjemann helt eller delvis faller bort eller ikke blir riktig oppfylt.

Pareto eller dets ansatte er for øvrig ikke ansvarlig for Kundens tap så lenge Pareto eller dets ansatte ved rådgivning eller gjennomføring av ordre eller oppdrag har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet. For de tilfeller der Pareto har benyttet kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, oppgjørssentraler, forvaltere eller andre tilsvarende norske eller utenlandske medhjelpere, vil Pareto eller dets ansatte kun være ansvarlig for disse medhjelperes handlinger eller unnlaterse dersom Pareto ikke har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet ved utvelgelsen av sine medhjelpere. Dersom medhjelpere som nevnt i forrige punktum er benyttet etter ordre eller krav fra Kunden påtar Pareto seg intet ansvar for feil eller mislighold fra disse.

Pareto er ikke ansvarlig for skade eller tap som skyldes hindring eller andre forhold utenfor Paretos kontroll, herunder strømbrudd, feil eller brudd i elektroniske databehandlingssystemer eller telenett mv., brann, vannskade, streik, lovendringer, myndighetenes pålegg eller lignende omstendigheter.

Paretos ansvar for Kundens direkte eller indirekte tap, krav, skade, kostnader eller ansvar i forbindelse med Prosjektet er uansett begrenset til summen av de godtgjørelser som Pareto har mottatt i forbindelse med utførelsen av oppdraget.

Når handel er utført på et norsk eller utenlandsk regulert marked etter ordre eller krav fra Kunden, vil Pareto ikke være ansvarlig for feil eller mislighold begått av dette regulerte markedet eller eventuell tilknyttet oppgjørssentral. Kunden anses herved innforstått med at det enkelte regulerte marked eller den enkelte oppgjørssentral kan ha fastsatt egne regler for regulering av sitt ansvar overfor medlemmer av det regulerte marked eller oppgjørssentralen, kunder mv. med større eller mindre grad av ansvarsfraskrivelse.

Videre skal Kunden holde Pareto eller ansatte og tillitsvalgte hos Pareto skadesløs for tap, krav, skader, kostnader eller ansvar som måtte bli påført Pareto eller ansatte og tillitsmenn hos Pareto i forbindelse med oppdraget som følge av feilaktige eller ufullstendige opplysninger som er utarbeidet i forbindelse med oppdraget. Kunden er allikevel ikke ansvarlig dersom dette alene skyldes forsett eller uaktsomhet hos Pareto eller ansatte og tillitsvalgte hos Pareto.

Pareto plikter straks å varsle Kunden om forhold som kan tenkes å resultere i tap, krav, skader, kostnader eller ansvar for Pareto eller ansatte og tillitsvalgte hos Pareto i forbindelse med oppdraget.

Pareto er ikke ansvarlig for de tilfeller der forsinkelse eller uteblivelse skyldes at penge- eller verdipapiroppkjøret er suspendert eller opphørt som følge av forhold utenfor Paretos kontroll.

Begrensninger i Paretos ansvar utover det som er angitt over, kan følge av særskilt avtale med Kunden.

18 Tilbakeholdelse av skatter mv.

Ved handel i utenlandske markeder kan Pareto i henhold til lov, forskrift eller skatteavtale være pålagt å holde tilbake beløp tilsvarende ulike former for skatter eller avgifter. Det samme kan gjelde for handel i Norge på vegne av utenlandske kunder.

Der slik tilbakeholdelse skal skje, kan Pareto foreta en foreløpig beregning av det aktuelle beløp og holde dette beløpet tilbake. Når endelig beregning foreligger fra kompetent myndighet, skal eventuelt for mye tilbakeholdt skatt utbetales Kunden så snart som mulig. Det vil være Kunden som har plikt til å fremskaffe den nødvendige dokumentasjon for dette og for at dokumentasjonen er korrekt.

19 Avslutning av forretningsforholdet

Handler eller transaksjoner som ligger til oppgjør ved avslutning av forretningsforholdet skal avsluttes og gjennomføres så snart som mulig. Ved avslutning av

forretningsforholdet skal Pareto gjennomføre et sluttoppgjør der Pareto er berettiget til å motregne i Kundens tilgodehavende for Paretos tilgodehavende herunder for kurtasje, skatter, avgifter, renter mv.

20 Interessekonflikter

Pareto vil søke å unngå at det oppstår interessekonflikter. Pareto har retningslinjer og regler for å sikre at virksomhetsområdene i Pareto opererer uavhengig av hverandre slik at Kundens interesser ivaretas på en betryggende måte. Særlig vil Pareto vektlegge at det foreligger hensiktsmessige informasjonssperrer mellom avdelinger for plassering av emisjoner/annenhåndshandel og tilrettelegging og Forvaltningsavdelingen.

Informasjon om prosjekter som tilrettelegges av Corporate avdelingen skal søkes å tilflyte samtlige potensielle investorer samtidig, herunder Forvaltningsavdelingen som yter investeringsrådgivning overfor egenforvaltede investeringselskaper/produkter. Pareto kan i enkelte tilfeller fravike denne hovedregelen når det anses rimelig og hensiktsmessig.

Pareto har videre en særlig plikt til å sørge for at Kundens interesser går foran Paretos interesser og foran interessene til personer med direkte eller indirekte kontroll i Pareto. Likeledes skal enkelte Oppdragsgivere eller Kunder ikke usaklig tilgodeses på bekostning av andre hverandre.

Dersom Pareto har en særlig interesse ut over den alminnelige inntjening vil det bli opplyst om denne interesse.

Dette, samt de særskilte taushetspliktbestemmelser som gjelder, kan medføre at Paretos ansatte som har kontakt med Kunden kan være forhindret fra å benytte eller ikke kjenner til informasjon som foreligger i Pareto og som kan være relevant for Kundens investeringsbeslutninger. I enkelte tilfeller vil Kundens kontaktperson(er) i Pareto ikke ha anledning til å utøve rådgivning med hensyn til bestemte investeringer. Pareto kan i slike tilfeller ikke begrunne hvorfor det ikke kan gi råd eller utføre en bestemt ordre.

Pareto og dets ansatte kan ha egne interesser i relasjon til Oppdragsgivers oppdrag og de handler Kunden vil foreta. Dette kan bl.a. følge av:

1. rådgivning eller tilretteleggeroppdrag for det aktuelle investeringsobjekt,
2. garantistillelse eller deltagelse i fulltegningskonsortier,
3. rådgivning og utførelse av ordre for andre kunder,
4. ansattes egne posisjoner.

21 Sikkerhetsstillelse

Pareto er medlem av Verdipapirforetakenes sikringsfond i samsvar med vphl.

Sikringsfondet skal gi dekning for krav som skyldes dets medlemmers manglende evne til å tilbakebetale penger eller levere tilbake finansielle instrumenter/andeler i KS, ANS, IS og tilsvarende selskaper som oppbevares, administreres og forvaltes av medlemmene i forbindelse med utøvelse av investeringstjenester og/eller visse tilleggstjenester. Dekning ytes med inntil kroner 200.000 per kunde.

Sikkerheten dekker ikke krav som stammer fra transaksjoner omfattet av rettskraftig straffedom om hvitvasking av penger eller kunder som har ansvar for eller har dratt fordel av forhold som vedrører Pareto, når slike forhold har forårsaket Paretos økonomiske vanskeligheter eller bidratt til en forverring av Paretos økonomiske situasjon. Sikkerheten dekker heller ikke krav fra finansinstitusjoner, kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper verdipapirforetak, verdipapirfond og andre foretak for kollektiv forvaltning, pensjonskasser og pensjonsfond, samt fra eventuelle konsernselskaper til Pareto.

22 Tiltak mot hvitvasking av penger

Ved etablering av kundeforhold skal Kunden gjennom legitimasjonskontroll mv. dokumentere sin identitet samt angi og dokumentere eventuelle reelle rettighetshavere og fullmakts- eller representasjonsforhold, slik at Pareto til enhver tid kan oppfylle sine plikter i henhold til regler som følge av tiltak mot hvitvasking av penger, slik disse til enhver tid gjelder.

Kunden er kjent med at Pareto er eller kan være forpliktet til å gi offentlige myndigheter alle relevante opplysninger knyttet til kundeforholdet eller enkelttransaksjoner. Dette kan skje uten at Kunden opplyses om at slike opplysninger er gitt.

23 Opplysningsplikt overfor myndigheter, klageorgan og andre

Pareto vil uaktet lovbestemt taushetsplikt gi informasjon om Kunden, Kundens transaksjoner, innestående på klientkonto og annet til de myndighetsorganer som måtte kreve dette i medhold av gjeldende rett.

Kunden anses å ha samtykket i at opplysninger som er undergitt taushetsplikt også kan gis til de markeds plasser, oppgjørssentraler o.l. som måtte kreve dette i medhold av lov, forskrift eller andre regler fastsatt for disse organer. Likeledes anses kunden å ha samtykket i at slike opplysninger kan meddeles Norges Fondsmeglerforbunds etiske råd der dette er påkrevet for behandlingen av klagesaker.

24 Utkontraktering

Pareto kan ha utkontraktert tjenester til tredjemann.

25 Endringer

Pareto forbeholder seg rett til å endre Forretningsvilkårene. Endringer trer i kraft fra det tidspunkt de er publisert på Paretos internettside www.paretoprojectfinance.no/vilkar. Dersom det skjer viktige endringer i retningslinjene for ordreutførelse vil dette bli skriftlig meddelt kunden. Kunden anses å ha akseptert å motta melding om endringer per e-post dersom Kunden har oppgitt e-post adresse til Pareto. Endringer vil ikke ha virkning for ordre, handler, transaksjoner mv. som er inngitt eller gjennomført før tidspunktet for meddelelsen av endringene med mindre endringene skyldes lovendringer eller pålegg fra domstoler eller offentlige myndigheter.

26 Meddelelser, språk og fullmakter

Kundens skriftlige meddelelser skal sendes pr brev, telefaks eller etter avtale pr SWIFT eller annen elektronisk kommunikasjon. Meddelelser sendt pr telefaks skal bekreftes ved oversendelse av originalbrev, med mindre annet fremgår av disse vilkår. I den grad Kunden vet eller burde vite hvilken enhet i Pareto som er rette mottaker, må meddelelsen sendes til vedkommende enhet og anses i motsatt tilfelle for ikke mottatt av Pareto. Kunden kan i kommunikasjon med Pareto benytte norsk eller engelsk.

Kunden skal ved etablering av forretningsforholdet meddele Pareto personnummer/organisasjonsnummer, adresse, telefon- og telefaksnummer, eventuelle elektroniske adresser samt eventuelle fullmektiger. Det samme gjelder for bankkontoer og verdipapirkontoer i VPS eller annet tilsvarende register. Eventuelle endringer skal straks meddeles Pareto skriftlig.

27 Tolkning

I tilfelle motstrid med lovgivning som kan fravikes ved avtale skal Forretningsvilkårene ha forrang.

I tilfelle der det henvises til lovgivning, andre regler eller disse vilkår skal dette forstås slik disse lover, regler og vilkår til enhver tid gjelder.

Vedrørende forholdet mellom Forretningsvilkårene og øvrige avtaler inngått mellom Pareto og Kunden, se punkt 2.

Forretningsvilkårene finnes i norsk og engelsk versjon. Ved motstrid skal den norske versjonen ha forrang.

28 Verneting - lovvalg - tvisteløsning

Twister i forholdet mellom Kunden og Pareto, herunder tvister som står i forbindelse med Forretningsvilkårene skal løses etter norsk rett med Oslo tingrett som (ikke-eksklusivt) verneting. Kunder med utenlandsk verneting fraskriver seg enhver eventuell rett til å

motsette seg at søksmål som har tilknytning til disse forretningsvilkår fremmes for Oslo tingrett. Kunder med verneting i utlandet kan, uavhengig av overnevnte, saksøkes av Pareto ved slikt verneting dersom Pareto ønsker dette.

Dersom kunden ikke er tilfreds med klagebehandlingen hos Pareto, kan kunden bringe spørsmål om forståelsen av Forretningsvilkårene og forhold i tilknytning til Pareto inn for Norges Fondsmeglerforbunds etiske råd i samsvar med de etiske normer og behandlingsreglene for saker i henhold til de etiske normer.

Utenlandske Kunder, herunder nordmenn hjemmehørende i utlandet, som kan påberope seg lover eller regler som gir beskyttelse mot rettsforfølgelse fra Pareto i relasjon til sine forpliktelser overfor Pareto, fraskriver seg denne rett så langt dette ikke er i direkte strid med de aktuelle lover eller regler.

29 Personopplysningsloven

Pareto ved leder er behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven⁴.

Personopplysninger vil bli behandlet i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Formålet med behandlingen av personopplysninger er gjennomføring av de avtaler som inngås mellom Pareto og Kunden, administrasjon, fakturering/oppgjør samt markedsføring av investeringsprodukter og -tjenester.

Personopplysninger kan ved lovbestemt opplysningsplikt bli utlevert til offentlige myndigheter.

Kunden kan be om informasjon om hvilken behandling Pareto foretar, og hvilke opplysninger som er registrert, jf. personopplysningsloven § 18. Kunden kan kreve retting av uriktige eller mangelfulle opplysninger, samt kreve sletting av opplysninger når formålet med behandlingen er gjennomført og opplysningene ikke kan brukes/arkiveres til annet formål, jf. personopplysningsloven §§ 27 og 28.

* * *

⁴ Lov av 14. april 2000 nr. 31